

**Zpráva z mapování potřeb aktérů sítě služeb
pro ohrožené děti a jejich rodiny v ORP Hlinsko
za období 2016 – 2017**

Základní verze

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Stručný popis a specifika oblasti

Obec s rozšířenou působností (ORP), resp. obec s pověřeným obecním úřadem (POU) Hlinsko se rozkládá na jihozápadě Pardubického kraje. Sousedí přitom s Krajem Vysočina (ORP Chotěboř a ORP Žďár nad Sázavou). Do působnosti ORP Hlinsko patří **22 obcí, z nichž je Hlinsko (9831 ob.) jediné se statutem města**. Mezi další obce s nejvyšším počtem obyvatel patří Krouna (1392 ob.), Miřetice (1243 ob.), Trhová Kamenice (923 ob.) či Svatouch (870 ob.). Na území ORP Hlinsko žilo k 31. 12. 2015 21 128 obyvatel, z toho 3087 ve věku 0-14 let. **Počet dětí (0-18 let) se dá tedy odhadnout na necelé 4000 obyvatel**. Co do rozlohy má ORP Hlinsko 247 km, což ho činí 5. nejmenším z 15ti ORP Pardubického kraje.

Ve správním obvodu (SO) ORP Hlinsko působí **tři dobrovolné svazky obcí (DSO)**. Především ve sdružení obcí mikroregionu Hlinecko, jež čítá všech 22 obcí z ORP, se můžeme setkat s aktivitami, týkajícími se námi sledované problematiky. Obce se dále sdružují do tzv. místních akčních skupin (MAS), a to společně s jednotlivci, neziskovými organizacemi či podnikatelskými subjekty za účelem spolupráce na rozvoji venkova, zemědělství a získávání finanční podpory z EU a z národních programů pro svůj region. Na území SO ORP Hlinsko působí **tři místní akční skupiny**: MAS Hlinecko a okrajově MAS Havlíčkův kraj (obce Kameničky, Svatouch, Studnice) a MAS Litomyšlsko (obec Otradov).

Míra dostupnosti služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny v ORP Hlinsko

Spádové instituce se pro obyvatele ORP Hlinsko nacházejí v bývalém okresním městě Chrudim. Nachází se zde okresní soud, okresní státní zastupitelství, okresní správa sociálního zabezpečení, územní odbor Policie ČR, probační a mediační služba ČR, Dětské a novorozenecké oddělení v Chrudimské nemocnici, ale i mnoho středních škol a poskytovatelů sociálních služeb. V rámci ORP Hlinsko téměř všechny služby vyjma škol sídlí ve městě Hlinsko. Nachází se zde např. odbor sociálních věcí s úsekem sociálně-právní ochrany dětí, pobočka úřadu práce ČR, občanská poradna, odborný komunitní tým pro lidi s duševním onemocněním, pracoviště pedagogicko-psychologické poradny, dům dětí a mládeže, středisko volného času, ambulance dětského psychiatra či klinických logopedů, mateřské centrum či dětská skupina ad. **Pro hlineckou lokální síť aktérů ochrany práv dětí je ale typické, že velká část z nich sídlí za hranicemi ORP (ponejvíce v ORP Chrudim, ale i ORP Pardubice a dalších), mnohdy ve vzdálenosti okolo 30km i více, což samozřejmě dosti snižuje dostupnost odborné péče.**

Spolupráce mezi aktéry se zde realizuje dlouhá léta zejména při příležitosti jednorázových akcí preventivně výchovného charakteru. Společné úsilí aktérů v sociálně-právní ochraně dětí na konkrétních případech se dříve dělo více formálně a s novelizací zákona o sociálně-právní ochraně dětí (2013) jsou aktéři více zapojováni do řešení situace dětí a jejich rodin. Zde je výčet příkladů aktuální formální spolupráce v místní síti.

Plán rozvoje vzdělávání v ORP Hlinsko

Místní akční skupina MAS Hlinecko stojí za Místním akčním plánem rozvoje vzdělávání (MAP) v ORP Hlinsko, na jehož tvorbě se podílí „*aktivní místní partneři, kteří působí v oblasti předškolního, základního a mimoškolního vzdělávání dětí do 15 let*“ a další lidé z řad široké odborné veřejnosti.

Představení aktérů sítě široké veřejnosti

V místě bývalé MŠ Hlinsko, v ulici K. Lidického pod nádražím se ve spolupráci neziskových organizací působících na území Hlinska a Městského úřadu Hlinsko koná již více jak deset let každoroční akce s názvem Tady neziskovky – vítejte! za účelem představení činnosti těchto organizací široké veřejnosti.

Pro bezpečné a smysluplné prožití letních prázdnin

Města Hlinsko a Chrudim se ve spolupráci se všemi složkami Integrovaného záchranného systému Pardubického kraje (IZS) a dalšími aktéry každoročně střídají v pořádání preventivně výchovné akce s názvem Bezpečné prázdniny. Ta se koná před začátkem letních prázdnin a navštěvují ji převážně děti z mateřských a základních škol. Ty se zde skrze různé ukázky mohou seznámit s činností složek IZS, rozvíjet své dovednosti při řadě herních aktivit či se zdokonalit v poskytování první pomoci.

Jednotná síť pro podporu řešení rodičovských sporů v rámci opatrovnického řízení

Předsedkyně Okresního soudu v Chrudimi ve spolupráci s Odborem sociálních věcí, školství a zdravotnictví Hlinsko, Odborem sociálních věcí v Chrudimi, Odborem sociálních věcí a zdravotnictví Vysoké Mýto, Poradnou pro rodinu Pardubického kraje, lokálním síťářem MPSV a dalšími partnery z řad poradenských služeb usiluje o zavedení interdisciplinární spolupráce při řešení rozvodových a jiných situací s důrazem na jednotný postup směřující obě strany sporu k převzetí společné rodičovské odpovědnosti a uzavření dohody o úpravě poměrů k nezletilému dítěti (tzv. cochemská praxe).

Společně pro včasnou a účinnou pomoc školním dětem a jejich rodinám

V listopadu 2017 Městský úřad Hlinsko, Odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví za podpory lokálního síťáře MPSV zorganizoval pilotní setkání škol a OSPOD ORP Hlinsko. Účastníci se zde seznamovali se svými kompetencemi, postupy a dilematy při práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami. Zahájili tím spolupráci, při které budou na dalších setkáních usilovat o hledání řešení problematických situací z praxe proto, aby mohli dětem poskytnout včasnou a účinnou pomoc.

Při vzniku nových služeb a rozvoji stávajících je žádanou praxí – za účelem efektivního hospodaření s veřejnými prostředky - prokázání jejich potřebnosti a získání kladného stanoviska obce. Vhodné je, pokud je věc řešena se stávajícími aktéry v rámci tzv. komunitního plánování sociálních služeb (KPSS) nebo obdobné platformy. Společné plánování rozvojových aktivit se však jeví potřebné nejen z důvodů finanční efektivity, ale i kvůli účinnému využití potenciálu a zdrojů v síti.

Komunitní plánování rozvoje sítě služeb v ORP Hlinsko

Ustavení KPSS v celém ORP si jako jeden ze strategických cílů vytkli ve svém *Akčním plánu rozvoje území SO ORP Hlinsko* pro období 2016-2017 zástupci obcí správního obvodu ORP Hlinsko. Iniciátorem rozvojové aktivity je vedoucí Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Hlinsko. Za účelem finančně podpořit tuto rozvojovou aktivitu se MAS Hlinecko zapojilo do výzvy Operačního programu Zaměstnanost s projektem *Plánování sociálních služeb na obecní úrovni v ORP Hlinsko*. V listopadu 2017 proběhlo úvodní setkání KPSS a v prosinci se již konala úvodní setkání pracovních skupin včetně té pro Rodiny s dětmi a mládež.

Proces mapování potřeb a jeho výstupy k datu 30. 06. 2017

Svou činnost lokálního síťáře jsem započal v srpnu 2016, nejprve studiem dostupných strategických materiálů souvisejících s tematikou ochrany práv dětí v ORP Hlinsko, resp. Pardubickém kraji, a základní orientací v síti studiem činnosti jednotlivých aktérů. Vlastnímu mapování potřeb – setkávání se s aktéry a rozhovory s nimi – jsem se věnoval od září 2016. Od té doby jsem podnikl kvýše uvedenému datu 72 jednání s aktéry z různých resortů a zúčastnil jsem se několika kolektivních jednání.

Vzdělávání (23/31/65%)*	Sociální oblast (37/70/85%)	Obce (9/14)
Zdraví (9/9/64%)	• OSPOD (13/25)	Regionální rozvoj (0/0)
Bezpečnost (1/2/50%)	• Úřad práce (1/2)	Volný čas (2/2)
Justice (1/1/33%)	• Služby (23/43)	

**Resort / počet jednání / počet účastníků jednání / odhadovaný počet zmapovaných aktérů z celku*

Předmětem mapování potřeb byla skutečnost, jak jednotliví aktéři vnímají fungování místní sítě pro ohrožené děti a jejich rodiny. **Jaké vnímají v této síti limity** - a to at' již z důvodu nedostatečného přístupu k službám, tak i kvůli špatně nastaveným a chybějícím mechanismům při ochraně práv dětí či nedobré zkušenosti s komunikací s konkrétním aktérem. Přitom tato fáze síťáře posloužila k hlubšímu zmapování sítě jako takové.

Zaznamenané konkrétní potřeby, kterých jsem od aktérů shromáždil cca 90, jsem rozdělil do následujících 3 oblastí a interpretoval do dílčích témat popsanych v rámečcích níže.

A. Dostupná odborná pomoc v ORP Hlinsko

B. Společný a koordinovaný rozvoj sítě pro ohrožené děti, mládež a jejich rodiny

C. Efektivní případová práce

A. Dostupná odborná pomoc v ORP Hlinsko

- A1. Ztotožnění se aktérů s místní podpůrnou sítí pro ohrožené děti a jejich rodiny
- A2. Schopnost aktérů volit odpovídající odbornou pomoc
- A3. Dostupnost a efektivní využívání odborné pomoci v oblasti duševního zdraví a rodinného poradenství

B. Společný a koordinovaný rozvoj sítě pro ohrožené děti, mládež a jejich rodiny

- B1. Koncepční řešení plánování rozvoje sítě
- B2. Koordinace aktivit prevence rizikového chování u dětí a mládeže v ORP Hlinsko
- B3. Analýza drogové scény v obci Hlinsko za účelem stanovení vhodných opatření
- B4. Rozvoj podpory vzdělávání a pracovních příležitostí pro mladé osoby se ztíženým vstupem na trh práce

C. Efektivní případová práce

C1. Dovednosti pro případovou práci

C1.1. Schopnost včasné detekce ohrožených dětí a rodin

C1.2. Znalost zdrojů v síti, jejich kompetencí a dovednost jejich adekvátní volby

C1.3. Důsledná koordinace případové práce a aktivní využívání všech dostupných nástrojů ochrany práv dětí

C2. Partnerství v případové práci

C2.1. Větší zapojení dalších aktérů do případové práce

C2.2. Shoda na potřebách dítěte v případové práci

C2.3. Řešení tématu zodpovědnosti aktérů v případové práci v souvislosti s oznamovací povinností a ochranou oznamovatele

C3. Jasné kompetence a pravidla případové práce

C3.1. Vyjasnění kompetencí a potřeb mezi konkrétními aktéry

C3.2. Dva stupně koordinace případové práce (dítě není v §6/dítě je v §6)

C4. Revize a rozvoj postupů v případové práci

C4.1. Důsledná práce s rodinou jako předpoklad setrvání dítěte v rodinném prostředí

C4.2. Vyhodnocování dopadu střídavé péče na zdravý vývoj dítěte

C4.3. Řešení rodičovských sporů způsobem, který minimalizuje dopady situace na dítě

C4.4. Účinné využívání institutu ústavní výchovy

C4.5. Akceptování názoru dítěte při ochraně jeho práv

C4.6. Práce s tématem motivace a zodpovědnosti klientů v síti

Zvolená témata síťování

Při tvorbě své strategie síťování jsem se rozhodl pro následující čtyři témata. Ta budou nyní hlavním předmětem mé činnosti. Jejich výběr zohledňuje jak míru jejich potenciálu pozitivně ovlivnit situaci cílové skupiny, tak i aktuálně probíhající procesy v místní síti služeb. Výběr jsem koordinoval s Odborem sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Hlinsko, aby se předešlo duplicitě procesů a „přetěžování“ aktérů jejich zapojením do formální spolupráce.

Témata síťování

1. Dostupné zdroje odborné pomoci pro ohrožené děti a jejich rodiny v okrese Chrudim
2. Včasná detekce ohrožení a účinná koordinace pomoci dětem a rodinám v ORP Hlinsko
3. Ochrana dětí v opatrovnických řízeních ve správním obvodu Okresního soudu v Chrudimi
4. Rozvoj vnitřních procesů a nástrojů pomoci místní síti služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny v okrese Chrudim.